

Перші симптоми пероноспорозу в посівах люцерни відмічені в першій половині квітня у вигляді блідих розпливчастих плям. Ознаки хвороби відмічалися після стійкого переходу температури повітря через $+10^{\circ}\text{C}$ у фазі стеблуння люцерни. На сильно уражених рослинах було відмічено опадання листя, що приводило до зменшення асиміляційної поверхні рослин, погіршувало плодоутворення, знижувало урожайність насіння та якість зеленої маси. На відміну від бурої та жовтої плямистостей, іржі та борошнистої роси, спад розвитку хвороби спостерігався у фазі дозрівання бобів люцерни. Поряд із впливом метеорологічних умов та поширеність пероноспорозу впливають конкурентні відносини із збудниками інших хвороб, переважно бурої плямистості.

Результатами наших досліджень встановлено, що фенологія люцерни і розвиток на ній грибних хвороб залежить від сезонної динаміки, температурного режиму, вологості повітря, кількості опадів упродовж вегетації та технології вирощування культури.

УДК: 630.4+632.75

**С. Ф. Ужевская, канд.биол.наук, Е. Н. Попова, канд. биол. наук, В. Е. Рыжко
Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова**

БЕЛАЯ ЦИКАДКА *METCALFA PRUINOSA* В ОДЕССЕ

Белая цикадка — *Metcalfa pruinosa* Say, 1830 (Hemiptera, Flatidae) широко распространена в странах Северной и Центральной Америки. Миграция населения, развитие международных транспортных сообщений приводят к освоению вредителями новых территорий, инвазии их в новые биотопы, приспособлению к новым пищевым объектам. В конце 80-х гг. XX в. белая цикадка была впервые отмечена в Европе (Австрия, Франция, Италия, Сербия, Швейцария, Хорватия, Румыния, Турция), а в 2009 г. — зарегистрирована на юге России (Гнездилов, Сугонаев, 2009). Это широкий полифаг (Wilson et al., 1994), повреждающий ряд ценных плодовых видов растений и представляющий серьезную угрозу зеленым насаждениям города.

В Одессе первые единичные случаи поражения белой цикадкой айланта высочайшего были зарегистрированы нами в 2011 г. на территории Приморского района (проспект Т. Г. Шевченко). Отмечено одно поколение.

В 2012 г. белая цикадка широко распространилась: она была зафиксирована на 182 видах покрытосеменных растений из 58 семейств (45 — Розовых, 14 — Астровых, 10 — Бобовых, 8 — Жимолостных, 7 — Маслиновых, 6 — Яснотковых и Гортензиевых, 5 — Кленовых). Следы повреждений личинками зарегистрированы в первую декаду июля, имаго появились в конце июля.

Наибольшая зараженность выявлена у таких 9 видов из 5 семейств: *Ailanthus altissima* (Mill.) Swingle — айлант высочайший (Симарубовые), *Brussonetia papyrifera* (L.) Vent — бруссонетия бумажная (Тутовые); *Rosa canina* L. —

шиповник собачий, *Rubus idaeus* L. — малина, *Sorbus aucuparia* L. — рябина обыкновенная (Розовые), *Viburnum fragrans* Bunge — калина душистая, *Viburnum opulus* L. — калина обыкновенная (Калиновые), *Parthenocissus quinquefolia* (L.) Planch. — девичий виноград пятилисточковый, *Vitis vinifera* L. — виноград культивируемый (Виноградные).

Повреждения средней степени зарегистрированы у 7 видов из 6 семейств: *Humulus lupulus* L. — хмель обыкновенный (Коноплевые), *Lonicera tatarica* L. — жимолость татарская (Жимолостные), *Swida sanguinea* (L.) Opiz — свидина кроваво-красная (Кизилловые), *Robinia pseudoacacia* L. — робиния лжеакация, белая акация (Бобовые), *Deutzia scabra* Thunb — дейция шероховатая, *Philadelphus coronarius* L. — чубушник венечный (Гортензиевые), *Paulownia tomentosa* (Thunb.) Steud. — павлония пушистая (Норичниковые).

Незначительно повреждались 166 видов из 57 семейств.

Отмечены поражения не только деревьев, кустарников, лиан, как описано в литературе, но и травянистых растений (около 50 видов). Особенно широко повреждались тыквы, огурцы, томаты. Также зарегистрированы поражения на полынях обыкновенной и однолетней, мяте длиннолистной. В то же время практически не поражались белой цикадкой голосеменные растения.

УДК 632.51

А. Ф. Устінова, канд. с.-г. наук
Інститут захисту рослин НААНУ

ФІТОСАНІТАРНИЙ КОНТРОЛЬ КАРАНТИННИХ БУР'ЯНІВ

В імпортованих на територію України рослинних вантажах, особливо у фуражному зерні, при проведенні карантинного фітосанітарного контролю щорічно виявляється насіння злісних бур'янів, які відсутні на території України. У випадку занесення і акліматизації їх шкода від них може бути значною. Дуже часто в нових умовах адвентивні рослини стають більш агресивними. Вони швидко розмножуються і домінують не тільки в агрофітоценозах, але і в агроценозах, перемагаючи в конкуренції аборигенні види. Тому попередження їх занесення і поширення є надзвичайно актуальним.

В перелік карантинних бур'янів, які мають обмежене поширення на території України, внесено *Ambrosia artemisiifolia*, *Acroptilon repens*, *Cenchrus pauciflorus* (*tribulodes*), *Sorghum halepense*, *Solanum rostratum*, *Cuscuta campestris*. Шкодочинність, яку наносять ці бур'яни сільському господарству, обумовлена не тільки зниженням врожайності культур, але засміченням і погіршенням його якості, зниженням продуктивності луків і пасовищ, токсичним впливом на людей і тварин. Для попередження